

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Meerjaren-perspectief

Inspectie Justitie & Veiligheid

2025-2028

Voorwoord

"Toezicht, omdat rechtvaardigheid en veiligheid niet vanzelfsprekend zijn." Dat is ons motto. Dit Meerjarenperspectief geeft aan hoe we de komende vier jaren vanuit dit motto richting geven aan ons toezicht.

Rechtvaardigheid en veiligheid zijn essentieel voor mensen. Als er geen rechtvaardigheid en veiligheid is, raakt dat mensen diep. Ik ben er trots op dat we met ons toezicht het verschil voor mensen kunnen maken. Dat is wat ons werk zo belangrijk maakt voor mij en wat het fundament vormt voor dit Meerjarenperspectief.

We houden toezicht in een snel veranderende wereld. Ik denk hierbij aan de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, toenemende digitalisering en een groeiende onzekerheid bij mensen over de toekomst. Dit heeft ook impact op de organisaties waar we toezicht op houden. De kern van ons werk is het toezien op het naleven van wet- en regelgeving. In dit Meerjarenperspectief laten we zien dat we bewust ook verder willen kijken dan dat. Wordt met het naleven van de wet- en regelgeving ook het beoogde effect bereikt?

We hebben daarbij specifiek oog voor mensen in een kwetsbare positie. Dit is des te belangrijker omdat mensen vaak al in een afhankelijke positie zitten als zij te maken krijgen met een organisatie waar we toezicht op houden. Kinderen die op de wachtlijst staan voor jeugdbescherming, mensen die wegens een openstaande schuld te maken krijgen met een incassodienstverlener, mensen die asiel willen aanvragen in Nederland. We vinden het daarbij belangrijk om ook de stemmen te horen die zich niet vanzelf laten horen. Want het kan zijn dat alle organisaties (in de keten) doen wat ze moeten doen en dat het toch ernstig mis gaat. Toezicht speelt een rol in het op tijd signaleren of het voorkomen van misstanden. Geen gemakkelijke opgave, maar wel een waar we ons als Inspectie voor inzetten.

Daarnaast hebben we ook oog voor de weerbaarheid van de maatschappij. We zien dat de risico's die op onze samenleving afkomen steeds groter, langduriger, complexer en met elkaar verweven zijn. Zoals bijvoorbeeld cyberdreigingen, internationale conflicten of de verwevenheid van onder- en bovenwereld bij de georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Wij vinden het belangrijk dat de organisaties in het domein van Justitie en Veiligheid en Asiel en Migratie zich bewust zijn van die risico's en dat zij hiermee rekening houden in hun taakuitvoering.

Dit Meerjarenperspectief is tot stand gekomen na uitvoerige gesprekken met mensen uit het werkveld van Justitie en Veiligheid en Asiel en Migratie en daarbuiten. We spraken met hen over ontwikkelingen in de samenleving, welke uitdagingen zij zien voor de organisaties waar wij toezicht op houden en wat zij graag van de Inspectie zouden willen zien. Dit waren inspirerende gesprekken die ons nuttige inzichten hebben opgeleverd. Ik wil graag iedereen bedanken die heeft bijgedragen aan de totstandkoming van dit Meerjarenperspectief.

De wereld staat niet stil. Dus we blijven ook graag in gesprek. En we zoeken ook waar mogelijk de samenwerking op. Want op het belangrijke domein van Justitie en Veiligheid en Asiel en Migratie is veel te doen. In onze werkprogramma's zullen we jaarlijks aangeven hoe we dat doen. Vanuit de richting die dit Meerjarenperspectief schetst. Omdat rechtvaardigheid en veiligheid niet vanzelfsprekend zijn.

Esther de Kleuver
Inspecteur-generaal Inspectie Justitie en Veiligheid

1. Wie zijn we?

Onze missie

De Inspectie Justitie en Veiligheid (de Inspectie) draagt bij aan een rechtvaardige en veilige samenleving door toezicht te houden in het domein van Justitie en Veiligheid (JenV) en Asiel en Migratie (AenM). Wij kijken hoe organisaties uitvoering geven aan wet- en regelgeving en het maatschappelijk belang dienen. Ook bezien we de condities waaronder deze organisaties hun taken moeten uitvoeren.

Onder ons toezicht vallen onder andere de politie, kinderbescherming, gevangenissen, Justitiële Jeugdinrichtingen (JJI's), forensische klinieken, brandweer, veiligheidsregio's en organisaties in de migratieketen. Ook zien wij toe op marktpartijen, namelijk de coffeeshops en wiettelers die meedoen aan het Experiment Gesloten Coffeeshopketen (het Wietexperiment) en op incassodienstverleners.

In ons toezicht hebben we onder meer aandacht voor de rechtsbescherming van mensen die te maken hebben met organisaties in het domein van JenV/AenM, waarvan het werk soms stevig ingrijpt op het (persoonlijk) leven van mensen. Wij signaleren, agenderen, reflecteren, oordelen en handhaven (waar bevoegd).

Ons motto

*Onder het motto **'Toezicht, omdat rechtvaardigheid en veiligheid niet vanzelfsprekend zijn'** voeren wij de komende vier jaar onze missie uit.*

Wij houden (onder andere) toezicht op:

Overheidsorganisaties	Marktpartijen
Politie	Coffeeshops en wiettelers die meedoen aan het Experiment Gesloten Coffeeshopketen (het Wietexperiment)
Kinderbescherming	
Gevangenissen	Incassodienstverleners
Forensische klinieken	
Brandweer	
Veiligheidsregio's	
Organisaties in de migratieketen	
Justitiële Jeugdinrichtingen (JJI's)	

Ons perspectief voor 2025-2028

In dit Meerjarenperspectief beschrijven we de richting en de focus van ons toezicht voor 2025 tot 2028. Dat doen we voor de samenleving, voor de organisaties en marktpartijen die onder ons toezicht staan en voor de verantwoordelijke ministers en staatssecretarissen. Zo maken we duidelijk wat wij met ons toezicht willen bereiken en wat zij de komende jaren van ons kunnen verwachten.

Dit Meerjarenperspectief is richtinggevend bij de invulling van onze jaarlijkse werkprogramma's. Het eerste werkprogramma (voor 2025) publiceren we tegelijk met dit Meerjarenperspectief.

Onze geschiedenis

De Inspectie Justitie en Veiligheid is in 2012 ontstaan uit de samenvoeging van de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid en de Inspectie voor de Sanctietoepassing. Daarna is het domein waarop we toezicht houden verder uitgebreid.

De afgelopen twaalf jaar hebben we veel kennis opgebouwd over het functioneren en samenwerken van de organisaties die onder ons toezicht staan, en over de manier waarop zij werken aan hun maatschappelijke opgave.

Er vallen ook een aantal marktpartijen onder ons toezicht. Dat begon in 2022 met de deelnemende wiettelers en coffeeshops aan het Experiment Gesloten Coffeeshopketen. Begin 2024 kwamen daar ook incassodienstverleners bij, vanwege de Wet kwaliteit incassodienstverlening.

"De afgelopen twaalf jaar hebben we veel kennis opgebouwd over het functioneren en samenwerken van de organisaties die onder ons toezicht staan, en over de manier waarop zij werken aan hun maatschappelijke opgave."

2. Wat zien we?

Het maatschappelijke effect van het werk van organisaties in het domein van JenV/AenM staat onder druk doordat de organisaties zélf onder druk staan. Dit op zijn beurt vergroot de druk op de rechtvaardigheid en veiligheid van burgers en de samenleving.

Gebrek aan randvoorwaarden zorgt voor druk op organisaties

De afgelopen jaren hebben we gezien dat de druk op veel organisaties toeneemt. Onder meer de organisaties in de migratieketen, de politie en de jeugdbescherming staan onder spanning.

We constateren vaak dat de juiste randvoorwaarden niet voldoende aanwezig zijn. Zo kan er bijvoorbeeld sprake zijn van onvoldoende financiële middelen. Of onvoldoende personeel om taken goed uit te voeren. Denk aan de knelpunten bij bijvoorbeeld de Raad voor de Kinderbescherming en het gevangeniswezen.

We verwachten dat deze druk de komende jaren eerder toeneemt dan vermindert. Dat komt door een aantal maatschappelijke ontwikkelingen die veel impact hebben op de organisaties. Het gaat dan bijvoorbeeld om meer spanningen en tegenstellingen in de samenleving, verhoogde dreiging van oorlog, stijging van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit, langdurige uitval van nutsvoorzieningen en om ontwikkelingen op het gebied van digitalisering, zoals groeiende cybercriminaliteit.

Ook arbeidsmarktontwikkelingen, continue veranderingen in wetgeving en beleid en aankomende stelselwijzigingen (zoals die van de migratieketen en de veiligheidsregio's) vragen veel veerkracht en aanpassingsvermogen van organisaties. Daarnaast zien we dat beleid soms niet uitvoerbaar is, of niet het gewenste maatschappelijke effect heeft.

Dat heeft effect op de kwaliteit van de uitvoering

Deze ontwikkelingen beïnvloeden de kwaliteit van de uitvoering. En dat raakt zowel de mensen die met deze organisaties te maken hebben als de mensen die er werken.

Onder grote druk is het moeilijk om te werken volgens de geldende normen en is het risico op incidenten groter. Wij zien ook dat het professioneel handelen van medewerkers onder druk staat. Het kan langer duren voordat iemand (de juiste) hulp krijgt of voordat iemand zijn straf kan uitzitten in de gevangenis.

De behandeling van bijvoorbeeld informatieverzoeken, burgermeldingen en aangiftes duurt langer of blijft uit. En het gebruik van digitale middelen is, hoe efficiënt ook, voor sommige burgers onpersoonlijk en ontoegankelijk.

Deze maatschappelijke ontwikkelingen leggen ook risico's in de samenleving bloot. Organisaties worden bijvoorbeeld steeds afhankelijker van digitale infrastructuren. Hoe beschermen zij zichzelf tegen cyberaanvallen en gijzelsoftware? En hoe kunnen politie en brandweer adequaat hulpverlenen bij een ramp als zij te kampen hebben met hoge werkdruk en personeelstekorten?

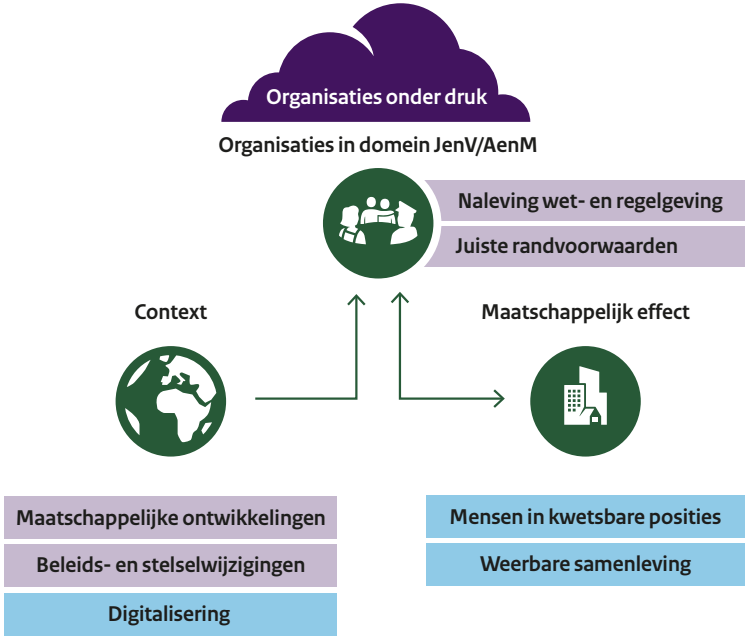

3. Wat gaan we doen op weg naar 2028?

De komende jaren hebben we meer aandacht voor de context waarin organisaties hun taak moeten uitvoeren, en voor het maatschappelijke effect dat zij met hun werk hebben. Wij positioneren ons nog meer als een reflectieve en responsieve toezichthouder die de vinger op de zere plek legt en problemen aankaart. Zo stimuleren we een lerende, wendbare en goed samenwerkende uitvoering van de organisaties in het domein van JenV/AenM.

Het Meerjarenperspectief in beeld

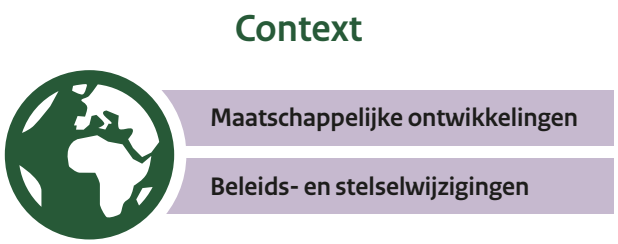

De basis van ons toezicht

De basis van ons toezicht is het toezicht op naleving van wet- en regelgeving. We kijken of en hoe organisaties in het domein van JenV/AenM, marktpartijen in het Wietexperiment en incassodienstverleners zich houden aan wetten en regels die voor hen gelden. We bekijken ook of en hoe ze het maatschappelijk belang dienen.

Daarbij onderzoeken we of de organisaties die onder ons toezicht staan, in staat zijn om hun taken uit te voeren en of de juiste randvoorwaarden daarvoor aanwezig zijn. Daaronder verstaan we onder meer dat er voldoende mensen en middelen zijn om uitvoering te geven aan hun opdracht. Deze opdracht bestaat uit de wet- en regelgeving waar de organisaties aan moeten voldoen en uit beleidsafspraken. De manier waarop de organisaties worden aangestuurd is daarmee ook een belangrijk onderdeel van ons toezicht.

Focus op de context

De context waarbinnen organisaties in het domein van JenV/AenM werken, verandert voortdurend. Veranderende politieke en beleidsmatige prioriteiten zorgen voor een continue stroom van wijzigingen in wetten, stelsels, beleid en budgetten. Tegelijkertijd is de arbeidsmarkt volop in beweging. Ook de veranderende inhoud van het werk stelt organisaties voor uitdagingen: door digitale technologieën ontstaan er bijvoorbeeld nieuwe vormen van (cyber)criminaliteit waartegen organisaties zichzelf moeten beschermen.

Ontwikkelingen in de maatschappij zorgen ervoor dat vraagstukken complexer worden. Problemen overstijgen vaak verschillende domeinen. Dat zorgt voor uitdagingen in de afstemming en samenwerking met aangrenzende domeinen zoals bijvoorbeeld de (jeugd)zorg, het strafrecht en het sociaal domein. Die uitdagingen laten zich niet eenvoudig oplossen, doordat organisaties te maken hebben met meerdere bestuurslagen en doordat zij behoren tot verschillende stelsels. Naast de Rijksoverheid zijn er bijvoorbeeld ook gemeenten en veiligheidsregio's waar organisaties mee samenwerken. Dat maakt de context waarin zij opereren complex. Een taak uitvoeren in deze veranderlijke en complexe context vraagt veel van het aanpassingsvermogen van organisaties.

Daarom verbreden we ons toezicht de komende jaren naar deze context. Zo willen we zicht krijgen op de invloed die omgevingsfactoren hebben op de taakuitvoering: op de korte en op de lange termijn. Daarbij kijken we ook naar de manier waarop uitvoeringsorganisaties en marktpartijen zich voorbereiden op toekomstige ontwikkelingen en hoe zij werken aan langetermijnoplossingen.

Zo ontwikkelen wij ons de komende vier jaar als een reflectieve toezichthouder: we signaleren (terugkerende) knelpunten in de uitvoering die worden veroorzaakt door een bepaalde context. En die kaarten we aan bij de verantwoordelijke organisaties.

Aandacht voor digitalisering

Context

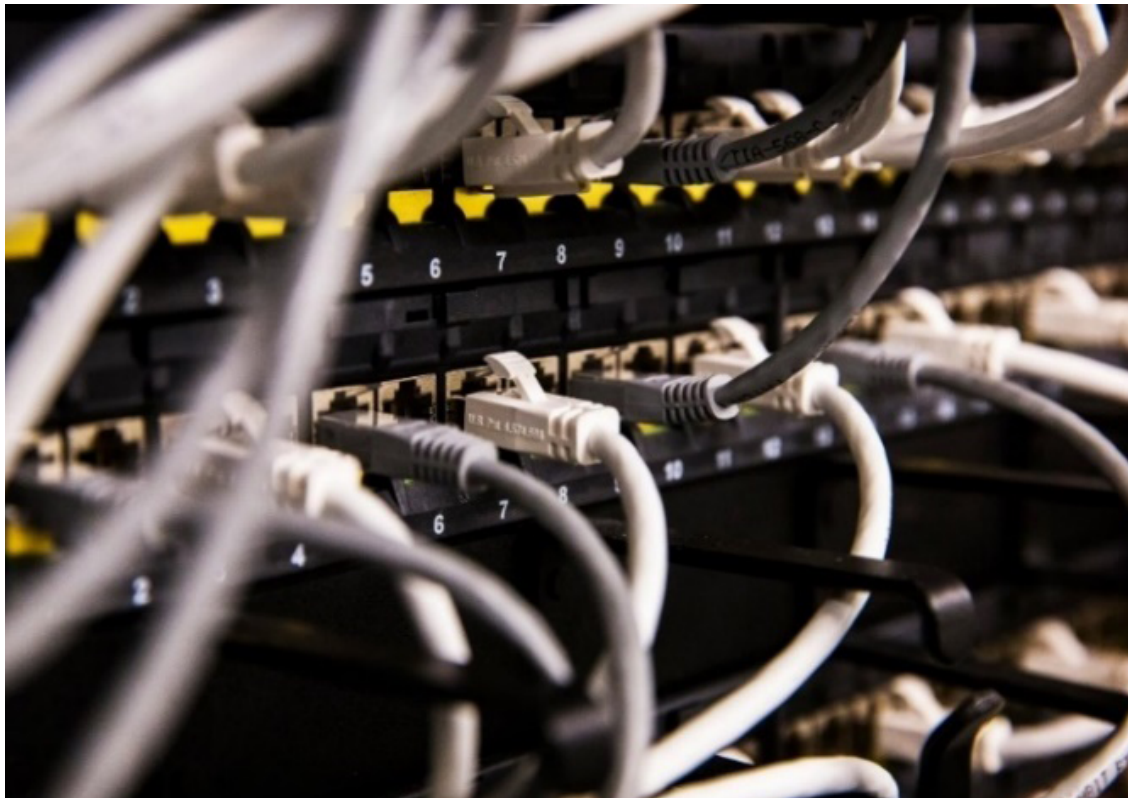

Binnen deze brede context hebben we de komende vier jaar in het bijzonder aandacht voor digitalisering. De ontwikkelingen op dit gebied gaan snel en raken alle organisaties in het domein van JenV/AenM. Dit vergt een bepaalde mate van wendbaarheid van deze organisaties. Zo vraagt de toename van cybercriminaliteit aanpassingen in de opsporingsstrategie bij de politie. Daarnaast biedt digitalisering mogelijkheden voor innovaties die de uitvoering versimpelen of versnellen. Denk aan een slachtoffer van stalking die via communicatie tussen een gps (die het slachtoffer draagt) en een enkelband (die de dader draagt) een bericht krijgt als de dader in de buurt is. Of aan het gebruik van algoritmische systemen voor fraude-detectie, surveillance of rampenbestrijding.

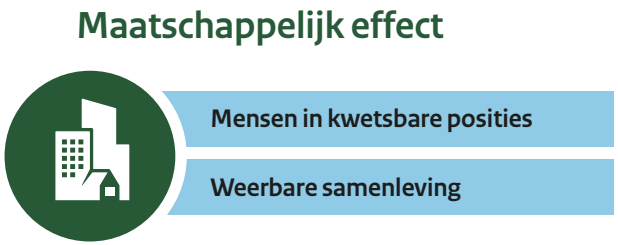
Tegelijkertijd zijn er zorgen over het gebruik van algoritmes en AI door de overheid. Zo kan het onduidelijk zijn hoe algoritmes precies werken: ze kunnen vooroordelen bevatten die burgers onterecht nadelig behandelen. En als organisaties in het domein van JenV/AenM gebruikmaken van AI, hoe doen ze dat dan veilig en rechtvaardig?

Sinds 1 augustus is de AI Act van kracht: een nieuwe Europese wet die het gebruik van algoritmes en AI reguleert, zodat de risico's voor mens en maatschappij minimaal zijn. Onder deze wet vallen ook AI-toepassingen in het JenV-domein. Op dit moment wordt de inrichting van het toezicht op de uitvoering van deze Europese wetgeving vormgegeven.

Het is belangrijk dat de organisaties in het domein van JenV/AenM zich bewust zijn van de kansen en risico's van digitalisering. Daarom besteden we de komende jaren aandacht aan de manier waarop organisaties hiermee aan de slag gaan. Op welke manieren maken zij gebruik van de mogelijkheden van digitalisering? Zijn zij wendbaar genoeg om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen? Welke invloed heeft digitalisering op de kwaliteit van de taakuitvoering? Hebben organisaties de risico's in beeld gebracht en hoe houden ze daar rekening mee?

Focus op het maatschappelijke effect

We kijken de komende jaren ook nadrukkelijk naar het maatschappelijke effect van de taakuitvoering. De vraag is dan niet alleen of organisaties wetten en regels juist uitvoeren, maar ook en vooral of de uitvoering in de praktijk het beoogde resultaat heeft.

Onze centrale vraag is steeds: bereiken de organisaties hun doel? Dragen zij bij aan een veiliger en rechtvaardiger Nederland? Als dit niet of onvoldoende lukt, of als we signalen krijgen dat de veiligheid of rechtvaardigheid in het geding is, dan gaan we actief op zoek naar mogelijke oorzaken. We bekijken hierbij het effect op de individuele burger én op de maatschappij als geheel. Zo dragen we bij aan het vergroten van het vertrouwen van mensen in de overheid.

Wij ontwikkelen ons de komende vier jaar nadrukkelijk als een responsieve toezichthouder: we gaan actief op zoek naar signalen uit de omgeving en zetten ons toezicht daarmee zo effectief mogelijk in. We leggen uit wat van ons verwacht mag worden en wat dat oplevert. En daar leggen we ook verantwoording over af.

We vinden het belangrijk wat specifieke (groepen) mensen – en de samenleving in het algemeen – daadwerkelijk merken van het handelen van de organisaties in het domein van JenV/AenM. En welke gevolgen het voor hen heeft als er problemen zijn in de uitvoering. Daarom nemen we signalen vanuit deze organisaties serieus. Ook halen we actief informatie hierover op uit de omgeving van de organisaties waar wij toezicht op houden. Dat noemen we ‘van buiten naar binnen’.

Van buiten naar binnen

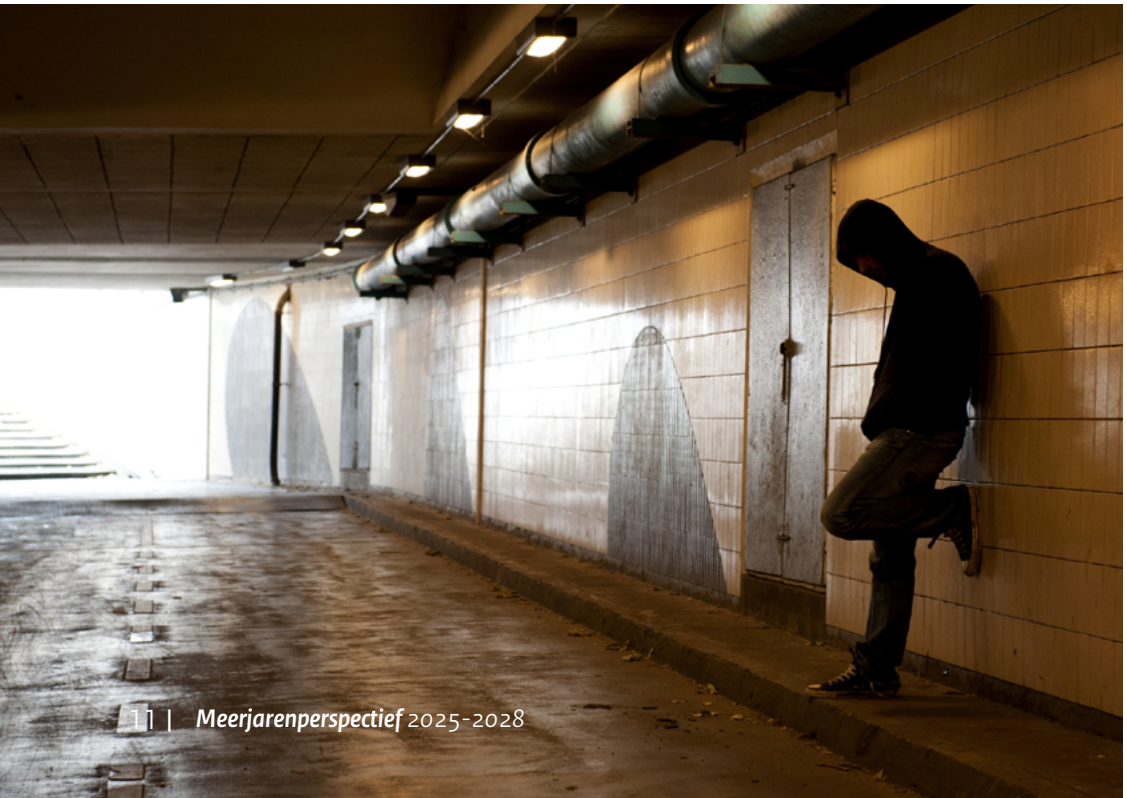
We halen actief informatie van buiten naar binnen. Zo krijgen we steeds beter zicht op het maatschappelijke effect van de organisaties die onder ons toezicht staan.

Dit doen we door met extra aandacht informatie hierover op te halen. Denk aan informatie in bestaande onderzoeken van kennisinstituten. Of door burgers actief te bevragen met een enquête. En door hier in gesprekken met professionals expliciet naar te vragen. We halen ook informatie uit meldingen die bij ons binnenkomen.

Oog voor mensen in een kwetsbare positie

Het werk van organisaties in het domein van JenV/AenM grijpt vaak stevig in op het leven van de mensen die met deze organisaties te maken hebben. Denk bijvoorbeeld aan iemand die asiel wil aanvragen in Nederland, een cliënt die wordt opgenomen in een psychiatrisch-forensische instelling, iemand die in de gevangenis zit of een werkstraf uitvoert, of iemand die in de schulden zit en te maken krijgt met een incassodienstverlener.

Mensen die met een organisatie in het domein van JenV/AenM te maken krijgen, zijn meestal afhankelijk van de taakuitvoering van die organisatie. En het raakt hen direct als er problemen zijn met de uitvoering. Die afhankelijkheid maakt de positie van deze mensen kwetsbaar.

Zeker als ze daarnaast ook psychische, financiële of sociale problemen hebben. Dat kan mensen extra kwetsbaar maken. Het is belangrijk dat de organisaties zich hiervan bewust zijn.

Wij besteden de komende jaren in het bijzonder aandacht aan mensen in een kwetsbare positie. Het zijn vaak deze mensen wiens stem niet altijd gehoord wordt. Daarbij gaat het om mensen die direct én indirect geraakt worden door de taakuitvoering. We houden er rekening mee dat zij misschien minder mondig zijn, niet weten welke kanalen zij moeten gebruiken om gehoord te worden, of dat zij de (Nederlandse) taal onvoldoende spreken. Daarom zijn we de komende jaren verhoogd alert op hun signalen.

Oog voor een weerbare samenleving

Verschillende (geopolitieke) ontwikkelingen en gebeurtenissen maken risico's in de samenleving zichtbaar. Denk aan gezondheidscrises, cyberdreigingen, internationale conflicten en militaire spanningen, zoals de oorlog tussen Oekraïne en Rusland. Tegelijkertijd zijn we als samenleving steeds afhankelijker van internet en een stabiele stroomvoorziening. De Veiligheidsstrategie voor het Koninkrijk der Nederlanden signaleert dat de risico's die op onze samenleving afkomen steeds groter, langduriger, complexer en meer met elkaar verweven zijn. Ook is de samenleving kwetsbaar voor georganiseerde criminaliteit. Deze vorm van criminaliteit raakt immers alle structuren van de samenleving. Wij vinden het belangrijk dat de organisaties in het domein van JenV/AenM zich bewust zijn van die risico's en dat zij hiermee rekening houden in hun taakuitvoering. Zo bekijken we bijvoorbeeld hoe weerbaar zij zijn in het geval van dreigingen.

Daarnaast moeten we ook als samenleving voorbereid zijn op dergelijke risico's. Dat betekent dat de maatschappelijke weerbaarheid moet worden verhoogd. Daarom kijken wij ook naar de manieren waarop de organisaties in het domein van JenV/AenM de samenleving voorbereiden op crises. Daarin nemen we ook mee in hoeverre zij investeren in de zelfredzaamheid van de burger.

Georganiseerde ondermijnende criminaliteit raakt overheid én burgers

Georganiseerde ondermijnende criminaliteit ondergraaft de maatschappelijke rechtsorde. Boven- en onderwereld raken met elkaar vervlochten doordat criminelen doordringen in bestuurlijke, economische en systemen. Criminelen willen hun invloed vergroten en hun belangen veiligstellen. Daarom schuwen zij niet om zwaar geweld toe te passen en om beleidsbepalers om te kopen, te intimideren of te bedreigen.

Ondermijning raakt ook rechtstreeks de veiligheid van mensen en hun directe woonomgeving. Afrekeningen in het criminele milieu vinden plaats op straat, waarbij vaak ook onschuldige burgers het slachtoffer zijn. Woonwijken worden geteisterd door explosies. De bestrijding van deze criminaliteit vraagt om een brede maatschappelijke aanpak, waarbij de politie een belangrijke rol speelt.

Onze ambitie richting 2028

In 2028 zijn wij een toezichthouder die reflectief is op maatschappelijke ontwikkelingen en responsief voor signalen uit onze omgeving. Een toezichthouder die signaleert en handhaaft waar dit kan en nodig is. Die benoemt waar organisaties zich niet aan normen houden. In ons toezicht kijken we kritisch naar het werk van organisaties in het domein van JenV/AenM – met realisme voor de context waarin zij moeten werken, en met oog voor het maatschappelijke effect dat hun werk heeft. Knelpunten in de maatschappij maken we zichtbaar. De thema's digitalisering, mensen in kwetsbare posities en weerbaarheid van de samenleving zijn in 2028 verweven in ons toezicht.

Wij realiseren ons dat de omgeving continu verandert. En dat er veel afkomt op de organisaties die onder ons toezicht staan. Daar sluiten we onze ogen niet voor: we bekijken of hun opdracht uitvoerbaar is, en of hun uitvoering het gewenste maatschappelijke effect heeft. Als dat niet zo is, dan agenderen we dit zodat organisaties die situatie kunnen verbeteren.

4. Hoe doen we dat?

Onder het motto *'Toezicht, omdat rechtvaardigheid en veiligheid niet vanzelfsprekend zijn'* werken we volgens vier kernwaarden: verbindend, innovatief, verantwoordelijk en open. En om de ambitie van dit meerjarenperspectief in 2028 te verwezenlijken, gaan we ook onze eigen organisatie verder ontwikkelen.

Kernwaarden

- Verbindend
- Innovatief
- Verantwoordelijk
- Open

Verbindend

Om een goed oordeel te vormen over de organisaties in het domein van JenV/AenM, staan wij met hen in verbinding. Dat geldt ook voor onze stakeholders, zoals kennisinstellingen en andere toezichthouders. Waar mogelijk trekken we samen met hen op. Daarnaast leggen we een bredere verbinding met de maatschappij: we onderhouden contacten met verschillende soorten organisaties. Zo ontvangen we informatie en signalen over het functioneren van de organisaties en hun maatschappelijke effect.

Innovatief

We kijken hoe organisaties in het domein van JenV/AenM zorgen voor innovatie in de kwaliteit van hun taakuitvoering. En hoe ze rekening houden met de ontwikkelingen in hun domein. Ook zorgen wij voor de doorontwikkeling van de inzichten en instrumenten die wij zelf gebruiken om de taakuitvoering goed in beeld te krijgen. We adopteren innovatieve werkwijzen en nieuwe toezichtarrangementen, en daarbij leren we graag van andere toezichthouders en kennisorganisaties.

Verantwoordelijk

Wij voelen ons verantwoordelijk voor het goed functioneren van de domeinen waar we toezicht op houden. Het is ook onze verantwoordelijkheid om organisaties in beweging te brengen. Om onze onderzoeken en bevindingen goed te laten landen, zorgen we ervoor dat onze aanbevelingen goed aansluiten bij hun werkpraktijk. Wij signaleren wanneer beleid en regelgeving voor burgers anders uitpakt dan bedoeld. Wij voelen ons verantwoordelijk voor mensen die te maken krijgen met de organisaties die onder ons toezicht vallen. Daarnaast leggen wij altijd verantwoording af voor onze bevindingen en aanbevelingen: niet alleen aan de organisaties die onder ons toezicht vallen, maar ook aan het algemene publiek.

Open

Wij zijn transparant over hoe we werken. We laten zien hoe we tot onze oordelen en besluiten komen. En daarover leggen we verantwoording af in onze inspectierapporten en de eventuele toelichtingen daarop. We staan altijd open voor signalen vanuit de samenleving en partijen om ons heen. Ook omdat wij van anderen vragen om open naar ons te zijn.

Wij voelen ons verantwoordelijk: Onze familie-inspecteur houdt contact met slachtoffers en nabestaanden

Doen we onderzoek naar de afhandeling van een gewelddadig incident? Dan maken we gebruik van een familie-inspecteur.
Die is het aanspreekpunt voor de slachtoffers en nabestaanden in het onderzoeksproces, vertelt wat ze kunnen verwachten en staat altijd open voor vragen.

De ontwikkeling van onze organisatie

Onze eigen organisatie blijft zich ontwikkelen, onder meer als gevolg van digitalisering en ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Dat betekent dat we blijven leren en blijven investeren in onze eigen kennisontwikkeling. Tegelijk geldt dat de randvoorwaarden ook voor onze eigen organisatie op orde moeten zijn. Daarover blijven we in gesprek met de minister(s). Daarnaast gaan we de komende jaren onze informatiepositie versterken en de effectiviteit van ons toezicht vergroten.

Kaderwet op de rijksinspecties verankert de onafhankelijkheid van rijksinspecties

Het kabinet-Schoof kondigt in het regeerprogramma de komst van de Kaderwet op de rijksinspecties aan. Daarin wordt de onafhankelijkheid van inspecties verankerd: “Dit wetsvoorstel beoogt als onderdeel van de verbetering van de besturing binnen de rijksoverheid de onafhankelijke taakuitoefening van de rijksinspecties wettelijk te waarborgen. Het wetsvoorstel draagt voorts bij aan het verder versterken van de maatschappelijke oriëntatie en responsiviteit van de inspecties, het effectiever reflecteren op de effecten van beleid in de praktijk, en meer algemeen het verbinden van het beleid met de uitvoeringspraktijk.”
Rijksinspecties dragen bij aan het vertrouwen doordat zij, als tegenkracht binnen de overheid, de vinger op de zere plek leggen en ook benoemen waar het goed gaat. Zo ook de Inspectie Justitie en Veiligheid. Wij opereren onafhankelijk. Zo dragen wij bij aan het lerend vermogen, aan de publieke en parlementaire verantwoording en daarmee aan het vertrouwen in het handelen van de overheid.

Onze informatiepositie versterken

Een goede informatiepositie is onmisbaar om ons werk goed te doen. Daarvoor gebruiken we verschillende manieren van kwalitatieve datavergaring. De komende jaren gaan we veel meer gebruik maken van kwantitatieve gegevens voor ons toezicht: bijvoorbeeld door het verwerven en analyseren van meer datasets en het gebruik van dashboards.

Het versterken van onze informatiepositie gaat ook over zicht krijgen op signalen van burgers. Welke ervaringen hebben zij met organisaties in het domein van JenV/AenM? Daarvoor gaan we actief informatie ‘van buiten naar binnen’ halen. Deze informatie ondersteunt ons zicht op belangrijke knelpunten in het werk van deze organisaties. Zo gaan we bijvoorbeeld aan de slag met informatie van kennisinstituten en universiteiten.
Als we een goed beeld hebben van het veld waarop we toezicht houden, dan kunnen we ons toezicht gericht inzetten.

Zo’n beeld vormen we onder meer met omgevingsanalyses. Maar ook door samenwerkingsrelaties en allianties met bijvoorbeeld bovengenoemde kennisinstituten, andere toezichthouders, ombudsfunctionarissen en het samenwerkingsverband Toezicht Sociaal Domein (waarin we samenwerken met drie andere inspecties: de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, de Inspectie van het Onderwijs en de Nederlandse Arbeidsinspectie). Ook bij het toezicht op de incassomarkt en de gesloten coffeeshopketen hebben we belangrijke samenwerkingsrelaties. De komende jaren gaan we meer van dit soort relaties aan.

Zorgen voor effectief toezicht

Ons toezicht is het effectiefst als we op het juiste moment een interventie doen die bij de situatie past. Daarom is het belangrijk dat we als organisatie flexibel en wendbaar zijn.

Vanuit dit oogpunt hebben we de afgelopen jaren verschillende interventiemiddelen ontwikkeld. En daar gaan we de komende jaren mee verder. We stellen onszelf continu de vraag: welke interventie leidt tot het meeste effect? Is een brief of een (bestuurlijk) gesprek effectiever dan een uitgebreid rapport? Daarnaast hebben we ook een handhavende taak in het Experiment Gesloten Coffeeshopketen en bij incassodienstverleners. We kunnen bijvoorbeeld (formele) waarschuwingen geven, bestuurlijke boetes opleggen en bestuursdwang toepassen.

Waar het nodig is en kan, geven wij aanbevelingen aan organisaties of (bestuurlijk) verantwoordelijken. Daarmee stimuleren we een lerende, wendbare en goed samenwerkende uitvoering van deze organisaties. Onze aanbevelingen formuleren we zodanig dat ze begrijpelijk en uitvoerbaar zijn.

Bovendien formuleren we ze met realisme: wij houden altijd in het oog wat we van de organisaties kunnen vragen en wat de burger van hen kan verwachten. Zijn de randvoorwaarden niet op orde? Dan kaarten we dit aan bij de verantwoordelijke bewindspersoon. Ook dat is effectief toezicht.

Onze organisatie is klein in verhouding tot ons toezichtsveld. Wij moeten dus scherpe keuzes maken over de inzet van onze capaciteit. Daarom zeggen we: ‘Erbovenop als het nodig is, iets meer afstand waar het kan’. Toezicht zetten we in waar we enerzijds de meeste risico’s en anderzijds het meeste effect verwachten. Is er sprake van een lerende, wendbare en goed (samen)werkende organisatie? Dan kunnen we iets meer afstand nemen.

Zo ziet onze organisatie eruit in 2028

In 2028 hebben we een evenwichtige personeelsopbouw qua kennis, ervaring en achtergrond. We hebben ruimte voor kennisontwikkeling en innovatie en we hebben een goede verbinding met onze omgeving. Waar mogelijk trekken we samen op en wisselen we informatie uit met kennisorganisaties om het effect van ons toezicht verder te versterken.

Dit is niet van vandaag op morgen gerealiseerd. Dat vraagt om verdere ontwikkeling: bijvoorbeeld van onze interne processen voor het verwerven en analyseren van data, van onze interventiemiddelen en van ons netwerk. Het vraagt ook een verdere opbouw van onze kennis en expertise op het gebied van digitalisering. Daar zijn we al een goed eind mee op weg. En daar werken wij de komende jaren gestaag aan verder.